

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۰۹/۱۰

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۰۲/۲۴

تأثیر نوآوری راهبردی در تمایل کارآگاهان بر بهره‌جویی از اطلاعات جنایی در تعقیب و کشف جرم با تأکید بر نقش تعدیل‌گری کارآگاه‌یاران خلاق

غلامحسین بیابانی^{۱*}مجتبی ستوده گندشمین^۲

چکیده

هدف: کارآگاهان وظیفه کشف جرایم را دارند و این امر تحقق پیدا نمی‌کند جزء بهره‌جویی کارآگاهان از راهبردهای نوآورانه اطلاعات جنایی در تعقیب و کشف جرائم؛ آنچه می‌تواند اساس نوآوری راهبردی اطلاعات جنایی باشد، بهینه‌سازی کارکردهای اطلاعات جنایی، بازمهندسی رویکرد اطلاعات جنایی، بازساختاری نظام اطلاعات جنایی، بازطراحی گزارش دهی اطلاعات جنایی و اجرای آن بر طبق مأموریتها، عملیاتها و برنامه های عملیاتی کارآگاه است. این پژوهش با هدف بررسی تأثیر نوآوری راهبردی در تمایل کارآگاهان بر بهره‌جویی از اطلاعات جنایی در تعقیب و کشف جرم با تأکید بر نقش تعدیلگری کارآگاهیاران خلاق نگارش شده است.

روش: پژوهش حاضر از لحاظ ماهیت کاربردی و از نظر نوع پیمایشی است. با استفاده از فرمول کوکران تعداد افراد برای نمونه گیری کارآگاهیاران اطلاعات جنایی ۷۳ نفر و تعداد ۳۸۴ نفر کارآگاهان برای نمونه‌گیری تعیین و با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای انتخاب شدند. از سه پرسشنامه پژوهشگر ساز نوآوری راهبردی، تمایل به بهره‌جویی کارآگاهان از اطلاعات جنایی و کارآگاهیاران خلاق استفاده شد، روایی محتوای آن با نظر خبرگان و روایی سازه ای آن با تحلیل عاملی بررسی و پایایی پژوهش از ضریب آلفای کرونباخ و برای آزمون فرضیه ها از تجزیه و تحلیل حادافل مربعات جزئی استفاده شده است.

یافته‌ها: ضرایب مسیر برای فرضیه اصلی و فرضیه های فرعی به ترتیب ۰/۲۱۷، ۰/۵۴۸، ۰/۹۶۸، ۰/۹۲۷ و ۰/۵۴۸ و مقدار t به ترتیب ۲/۲۰۲، ۲/۴۶۱، ۲/۷۴۸، ۲/۲۷۸ و ۲/۰۷۱ محاسبه شد که مقدار t برای این پارامترها بیشتر از ۱/۹۶ است، لذا تمامی فرضیه ها با ۰/۹۵ اطمینان تأیید می‌شوند.

نتیجه‌گیری: کارآگاهیاران خلاق نقش تعدیلگری در تأثیر نوآوری راهبردی بر تمایل کارآگاهان به بهره‌جویی از کارکردهای اطلاعات جنایی دارد. بهینه‌سازی کارکردهای اطلاعات جنایی، بازمهندسی رویکرد اطلاعات جنایی، بازساختاری نظام اطلاعات جنایی، بازطراحی گزارش دهی اطلاعات جنایی بر تمایل کارآگاهان به بهره‌جویی از اطلاعات جنایی با توجه به نقش تعدیلگری کارآگاهیاران خلاق تأثیر معنادار دارد.

واژه‌های کلیدی: اطلاعات جنایی، کارآگاهان، کارآگاهیاران خلاق، نوآوری راهبردی، تعقیب و کشف جرم.

۱. استادیار گروه کشف جرائم دانشگاه علوم انتظامی امین تهران، ایران (نویسنده مسئول) biabanigh@yahoo.com

۲. دانشجوی دکتری حقوق جزا و جرم‌شناسی، گروه کشف جرائم دانشگاه علوم انتظامی امین تهران، ایران snow.man.1983@chmail.ir

پیشگفتار

در تعقیب و کشف انواع جرایم، روشها و شیوه های متفاوتی وجود دارد و هر کدام از کارآگاهان در راه دستیابی به این هدف، شیوه و روش خاصی را بکار می برند و در تلاش هستند تا به موازات پیشرفتهای فناوری و پیچیدگی روابط اجتماعی از طریق تخصص گرایی، خود را مجهز و مسلح به آموزه های نو و شیوه های جدید در جرم یابی و کشف عملیات پنهان مجرمین حرفه ای بنمایند و در راه مقابله با مجرمین که طرح و تدبیر فناوری را باهم در اختیار گرفته اند موفق عمل نمایند و با کمترین هزینه مادی و انسانی تولید امنیت را به جامعه اهدا و نظارت امنیت بخش خود را ارتقاء دهند (طالبیان، ۱۳۹۱، ۱۲۷). از شیوه های موثر و اثربخش در کشف جرایم، استفاده از اطلاعات جنایی است. طوریکه زیباترین و مؤثرترین جلوه اطلاعات جنایی در «مدیریت جرم یابی» تجلی دارد که ثمره اصلی آن تعقیب و کشف جرم و دستگیری مجرم است که راهبرد اصلی تأمین نظم و امنیت را تشکیل می دهد. اطلاعات جنایی تنها ابزاری است که کارآگاهان و افسران تحقیق را در اتخاذ تصمیمات عملیاتی یاری می کند و آنها با دریافت اطلاعات و پرداختن به آنها به شناختی از محیط جرم و جامعه مجرمین دست می یابند که براساس آن، گزینه های ممکن در پی جویی جرم را تشخیص داده و یا به مدیریت جرم یابی اقدام نمایند (ستوده گندشمین و عالیزاده، ۱۳۹۳، ۲۱).

باتوجه به پیچیدگی جرایم و اینکه بزهکاران برای پیشبرد اهداف مجرمانه خود از فناوریهای اطلاعاتی و ارتباطی پیشرفته ای استفاده می کنند، اگر کارآگاهان از همان شیوه های متعارف و معمول اطلاعات جنایی برای کشف و تعقیب جرایم استفاده کنند بدیهی است که موفقیت ناچیزی کسب می کنند، لذا اتخاذ رویکردی خلاقانه در برابر این جرایم فراروی کارآگاهان، مستلزم نوآوری راهبردی در رویکرد اطلاعاتی فرآیند پی جوئی جرایم است تا علاوه بر رصد و پایش فعالیت سازمان جرم و جامعه مجرمین، نسبت به ردیابی و کشف جرایم سازمان یافته و پیچیده اقدام کرد. موضوع خلاقیت و نوآوری در

تعقیب و کشف جرم توسط کارآگاهان بدلیل تحولات عمده و مستمر در شیوه و شگردهای مجرمانه و حرفه ای گرایی بزهکاران در بهره جویی از پیشرفتهای تکنولوژی در جرم زایی، نقش بسیار مهمی دارد و موجب میشود تا کارآگاهان با استفاده از شیوه های خلاقانه و نوآورانه در رویکرد اطلاعاتی، رسالت خویش را به طور اثربخش به انجام برسانند.

نوآوری، عملی کردن اندیشه های نو و بدیعی است که از خلاقیت ناشی می‌شود. متخصصان مدیریت، «نوآوری» را مترادف با «ابداع» می‌دانند و معتقدند «نوآوری» فرآیند پایانی خلاقیت و به عبارتی جلوه و نمود بیرونی آن است که بصورت یک محصول یا تولید بدیع و تازه آشکار می‌شود. به زعم آنان، آنچه موجب نوآوری می‌شود، توان خلاقیت فرد است که او را بسوی نوآوری در کار و تولید می کشاند (آقایی فیشانی، ۱۳۹۵، ۲۷). در واقع، نوآوری تبدیل خلاقیت و ایده های نو به عمل و نتیجه است. پشوانه اصلی نوآوری در همه ابعاد، داشتن و ارائه ایده های نو است (وونگلیمپیارت^۱، ۲۰۱۴، ۲۳۰). غالباً نوآوریها از جستجوی آگاهانه و هدفمند بدنبال فرصتهای جدید حاصل می شوند و این فرآیند با تحلیل این فرصتها آغاز می‌شود (کارآتکو و هودقدتس^۲، ۲۰۱۱، ۱۳۳).

نوآوری فرآیندی است که مفهوم جدید یا اندیشه و ایده تازه تولید شده بوسیله خلاقیت را به عمل تبدیل می‌کند (احمدپور داریانی و مقیمی، ۱۳۹۰، ۲۳۲) یعنی؛ نوآوری، محصول خلاقیت بوده و مرحله عملی خلاقیت است. بنابراین، خلاقیت در حقیقت توان ارائه ایده جدید از بین ایده های مختلف است، اما نوآوری یک گام جلوتر از خلاقیت است و پیدایی محصول جدید از ایده های نو لحاظ می‌شود.

1 . Wonglimpiyart
2 . Kuratko & Hodgetts

در موقعیت امروزی نوآوری سازمانی اهمیت بسیار زیادی برای پیروزی و بقای شرکتها در امر رقابت دارد؛ زیرا نوآوری به مثابه عنصری تعیین کننده برای شرکتها در این موقعیت عمل می کند (سعیدی و همکاران، ۱۳۸۹، ۱۳۷). نوآوری چیز نو و یا ارتقا یافته ایست که در یک سازمان به منظور ایجاد ارزش افزوده چه بطور مستقیم برای سازمان و چه بطور غیرمستقیم برای مشتریان انجام می پذیرد (شورای بازرگانی استرالیا، ۲۰۱۳، ۳). براین مبنای نوآوری می تواند جنبه های مختلفی به خود بگیرد. از جمله اینکه می توان نوآوری را به عنوان «فرآیند ایجاد فناوری جدید»، «فرآیند بهبود و ارتقای فناوری موجود» و «فرآیند تبدیل فرصتها به بهره برداری عملی» دانست (وونگلیمپایارت، ۲۰۱۴، ۲۳۱). اساساً نوآوری از دیدگاه مدیریتی، فرآیندی است که از ایده شروع و به انتشار تجاری بهبود رویه ها و روشهای نو در تولید محصول یا خدمت جدید خاتمه می یابد (فکور و انصاری، ۱۳۸۸، ۴۲). نوآوری در ارائه محصول، شامل تولید، معرفی کالاها و محصولات جدید به بازار است و مهمترین پشتوانه این امر داشتن ایده های بکر و جدید است که با آن می توان کالاها و فرایندهای جدیدی را تولید و از آن برای بهره وری و کارآیی بیشتر سازمان استفاده کرد. یکی از رویه های این کار، فراهم کردن بستر لازم برای تشویق افراد سازمان به ارائه ایده و نوآوری است که سازمان یا شرکت تولیدی را به سمت نوآوری سازمانی سوق می دهد. در سازمان هایی که این گونه عمل می کنند، استعداد و ایده های کارکنان، سرمایه اصلی سازمان محسوب می شود (سعیدی و همکاران، ۱۳۸۹، ۱۳۷).

در زمینه خلاقیت، تعاریف متعدد و متنوعی ارائه شده است. خلاقیت واژه ای عربی است که ریشه آن «خلق» بمعنی آفریدن است. در لغت نامه دهخدا، خلاقیت به معنای خلق کردن و به وجود آوردن است و فرد خلاق شخصی است که دارای عقاید نو باشد. در فرهنگ وبستر (۲۰۱۸)، خلاقیت، قدرت و توانایی خلق و ایجاد مفاهیم یا بکارگیری آن در شکل جدید از طریق مهارتهای ذهنی تعریف شده است (سام خانیان، ۱۳۹۴، ۱۵). خلاقیت،

توانایی کاربرد دانش برای حل مسئله و نوآوری است. خلاقیت همواره شامل ایده های جدید نیست بلکه گاهی می تواند درباره انتقال دانش موجود به موقعیتهای جدید و قرار دادن آنها در موقعیت متفاوت باشد و یا می تواند در مرتبط ساختن روشهایی که قبلاً وجود نداشته اند، بکار گرفته شود (نیازآذری و همکاران، ۱۳۹۰، ۸۱). خلاقیت عبارت است از خلق کردن مفهوم و چیزی تازه و منحصر بفرد، بگونه ای که مناسب و مفید، موجب حل یک مسئله، سؤال یا نیاز علمی، صنعتی و یا اجتماعی شود (پیرخائفی، ۱۳۹۰، ۴۱). خلاقیت، توانایی فرد برای تولید پاسخی به طور کامل نوین در مواجهه با مسائل است و پاسخ خلاق، نخست نباید شامل تکرار چیزی باشد که فرد در گذشته دیده یا شنیده است و دوم پاسخ باید مسئله را بگونه ای مناسب و سودمند حل کند (تسیج سازان، ۱۳۹۰، ۱۹). گیلفورد نیز با نگاهی بر اساس ویژگیهای شخصیتی فرد خلاق، خلاقیت را مجموعه ای از تواناییها و خصایصی میداند که موجب تفکر خلاق می شود (نیازآذری و همکاران، ۱۳۹۰، ۸۱). فرآیند خلاقیت در تعامل فرد با محیط شکل می گیرد؛ محیط منجر به تحریک فیزیکی و اجتماعی می شود و خلاقیت را در اعضا تقویت می کند. در حال حاضر خلاقیت منجر به کسب مزیت رقابتی برای سازمان می شود و سازمانها برای پرورش کارکنان خلاق در مسیر توسعه محصولات و خدمات جدید با هم رقابت می کنند (جانسون، ۲۰۱۳، ۱۲۵۷).

امروزه سازمانهای موفق، سازمانهایی هستند که مدیران و کارکنان آن بر اساس راهبرد سازمان همواره در یک رقابت پویا بدنبال نوآوری و خلاقیت باشند و تفکر در نیروهای سازمان به صورت یک عادت و وظیفه سازمانی تلقی شود. در این صورت با نهادینه شدن خلاقیت و تولید فکر و اندیشه نو سازمان تبدیل به یک سازمان خلاق، نوآور و شکوفا می شود و حاصل آن هم افزایی در نوآوری سازمانی است. حاصل فکر جمعی موجب هم افزایی در سازمان و نهایتاً یک هم آوایی جمعی موجب تلاش سازمان در راستای هدفهای

سازمان با فکر نو و شکوفایی سازمان می‌شود (تولایی و علیرضایی، ۱۳۸۸، ۴۴-۴۳). با پیشرفت روز افزون دانش و فناوری و جریان گسترده اطلاعات امروزه جامعه ما نیازمند پرورش انسانهایی است که بتوانند با مغزی خلاق با مشکلات روبرو شده و به حل آنها پردازند. در این رویکرد نیاز به آموزش و تقویت خلاقیت و خلق افکار نو برای رسیدن به جامعه ای سعادت‌مند از اهمیت خاصی برخوردار است. افزایش خلاقیت در سازمانها می‌تواند به ارتقای کمیّت و کیفیت خدمات، کاهش هزینه‌ها، جلوگیری از اتلاف منابع، کاهش بروکراسی و در نتیجه افزایش کارآیی و بهره وری و ایجاد انگیزش و رضایت شغلی در کارکنان منجر شود (مهرآرا و خوشدل مفیدی، ۱۳۹۴، ۱۴). برای سازمانهایی که در محیط متغیر و بدون قطعیت به رقابت می پردازند، نوآوری (ایجاد، انتقال، واکنش و تغییر ایده های خلاقانه به عمل) برای رشد، موفقیت و بقای سازمان عامل حیاتی به شمار می رود (ملاحسینی و برخوردار، ۱۳۹۶، ۱۰۳). نوآوری فردی کارکنان نیز در محیط کار، پایه اصلی ارتقای عملکرد هر سازمانی است، با توجه به پنهان و ضمنی بودن توانمندی خلاقیت و نوآوری افراد، استفاده کارکنان از توان خلاقیت و نوآوری شان در فرایندهای شغلی نیاز به وجود رغبت و تمایل درونی آنها دارد، براین اساس همزمان با اهمیت توانمندی خلاقیت در افراد، مطالعه بر روی مقوله انگیزش آنها نیز برای به کارگیری نوآوری در مراکز تحقیقاتی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است (اسکات و بریس، ۲۰۱۴، ۵۸۲). خلاقیت توان دیدن چیزها به روشی جدید است. دیدن مسائل و مشکلاتی که هیچ فرد دیگر ممکن نیست، متوجه وجود آنها بشود و سپس ارائه راه حل جدید و منحصر به فرد و مؤثر برای آن مشکلات است (خلعتبری و سهیلی پور، ۱۳۹۶، ۱۶۸). خلاقیت یکی از پیش‌بینی کننده‌های خردمندی افراد است. تمام موفقیتها و پیشرفتهای افراد در گروه اندیشه باور، پویا و مؤثر اوست. از پیچیده ترین و عالی ترین جلوه های اندیشه افراد، تفکر خلاق است (دلاور و همکاران، ۱۳۹۸، ۱۵۵).

نوآوری راهبردی یک نگرش کل نگر سیستماتیک است که روی ایجاد نوآوری‌های گسسته تمرکز دارد. این نوآوری سازمانها را به مبارزه می‌طلبد تا ماورای مرزهای ایجاد شده کسب و کار و مدل‌های ذهنی آن نگاه کنند و مسیری را که کمتر سایر رقبا و سازمانها استفاده کرده اند بکار گیرند (سرعتی آشتیانی، ۱۳۹۶، ۱۵۶). هدف نوآوری راهبردی در تغییر شکل کسب و کار موجود، بازکردن بازارهای جدید و با ریسک کمتر و ایجاد یک جهش در ارزش گذاری برای مشتری است (گبایور و همکاران^۱، ۲۰۱۲، ۶۴). در واقع یک تغییر در سطح راهبردی سازمان، در نهایت بر روی انواع دیگر فعالیتهای گروه نوآوری در سازمان تأثیر می‌گذارد؛ همانگونه که جهت راهبرد و موقعیت سازمان بر ارائه آن تأثیر می‌گذارد. این به نوبه خود نیازمند تغییراتی در فرآیندهای مرتبط با عرضه آنهاست (حجازی و دیوسالار، ۱۳۹۴، ۸۷-۸۶) مارکیدز^۲ (۲۰۱۰) نوآوری راهبردی را به منزله یک روش کاملاً متفاوت رقابت در یک صنعت می‌داند که از طریق شکستن قوانین بازی و اندیشیدن به روشهای جدید پدیدار می‌شود. یک عنصر اصلی از نظر او عبارت است از: «مفهوم سازی مجدد آنچه کسب و کار در مورد آن است و اینکه کدام روش منجر به راه متفاوت بازی کردن مسابقه به طور صحیح در صنعت می‌شود؟» (نوع پسند و همکاران، ۱۳۹۵، ۹۷).

چالش عمده ای که کارآگاهان در تعقیب و کشف جرم در رویکرد اطلاعاتی با آن روبرو هستند این است که چگونه از استعدادها و تواناییهای بالقوه خود در بهره جویی از کارکردهای اطلاعات جنایی برای بهینه سازی فرآیند تعقیب و کشف جرائم استفاده کرده و نوآوری های راهبردی اطلاعات جنایی را تسریع نمایند. برای نیل به این هدف؛ کارآگاهان می‌توانند با آگاهی از میزان خلاقیت و توانمندی کارآگاهیاران اطلاعات جنایی و تعامل با آنها از حداکثر توانمندیهای فکری، ذهنی و عقلی این افراد در جهت پویا کردن فرآیند تعقیب و کشف جرایم بهره گرفته و از طریق ایجاد، پرورش و کاربردی نمودن خلاقیت

1. Gebauer & Worch & Truffer
2. Marquids

کارآگاهیاران اطلاعات جنایی، روحیه پی جوئی جرایم با رویکرد اطلاعاتی، بهره جوئی از کارکردهای اطلاعات جنایی را در تک تک پرونده های کشف نشده جاری سازند. این امر می تواند کارآگاهان را تبدیل به یک فرد خلاق کند که بازنگری روالهای گذشته و تولید افکار، اندیشه ها و شیوه های جدید جرم یابی را از طریق نوآوریهای راهبردی اطلاعات جنایی، سرلوحه کار آنان باشد و نوگرایی به عنوان یک ارزش نهادی جزء باورهای مشترک کارآگاهان در فرآیند کشف جرایم با رویکرد اطلاعات جنایی شود و این در واقع ضرورتی است که نگارندگان را بر آن داشت تا نسبت به بررسی تأثیر نوآوری راهبردی در تمایل کارآگاهان بر بهره جوئی از اطلاعات جنایی در تعقیب و کشف جرم با تأکید بر نقش تعدیلگری کارآگاهیاران خلاق اقدام کنند.

اطلاعات جنایی، کاربردی خاص از جرم یابی است (ستوده و نظری، ۱۳۹۳، ۱۰۰). می-توان مهمترین و اصلی ترین هدف اطلاعات جنایی را کشف جرایم دانست (یاوری و آقاخانی، ۱۳۹۵، ۵۰). اما هدف نهایی اطلاعات جنایی، پیش بینی وقوع جرم در آینده است (ابرنادادی و هاشم بیگی، ۱۳۹۰، ۱۵۶). بنابراین کشف، خنثی سازی و کشف پیش‌دستانه جرائم (پیش بینی) در مدیریت جرم یابی از مهمترین اهدافی است که اطلاعات جنایی در نیل به آن، در تکاپوست. براین اساس کارآگاهان که وظیفه کشف جرایم را بر عهده دارند ناگزیر باید از اطلاعات جنایی استفاده بهینه بعمل آورند؛ با این اوصاف هدف اصلی از اطلاعات جنایی همان کشف جرم با استفاده از اطلاعاتی است که توسط اطلاعات جنایی یا سایر واحدهای اطلاعاتی و عملیاتی با شیوه های مختلف، کسب و پس از پرورش به مبادی مورد نظر منتشر می شود (ستوده و معظمی، ۱۳۹۴، ۲۷). اطلاعات جنایی برای رسیدن به این هدف، یعنی تعقیب و کشف جرایم، ناگزیر از استفاده از رویکردهایی است که بتواند علاوه بر غلبه بر پیچیدگی جرایم، بتواند راهبردی مناسب باشد تا درصد موفقیت تعقیب و کشف جرایم به حداکثر ممکن میل کند و این امر تحقق پیدا نمی کند جزء بهره جوئی کارآگاهان از راهبردهای نوآورانه اطلاعات جنایی در تعقیب و کشف جرائم؛ حال

این رویکردهای کارآگاهان در تمایل بر بهره جویی از اطلاعات جنایی در تعقیب و کشف جرم بایستی دارای پیش زمینه هایی باشد تا بتواند علاوه بر تضمین عملیاتهای پلیسی، ضمانتهای اجرایی لازم را نیز داشته باشد تا کارساز افتد و این همان نقش کارآگاهیاران خلاق است.

کارآگاهان کسانی هستند که در طی سالهای متوالی گره از معماهای جنایی و پلیسی فراوانی گشوده و پرونده هایی را با اشراف و آگاهی لازم به سرانجام رسانده اند. کارآگاه به کسی گفته می شود که پرونده بگیر باشد. شاید این بخشی از تعریف کارآگاه باشد که ما در ذهن داریم. اما کارآگاه به کسی گفته می شود که بتواند با صحنه جرم ارتباط برقرار کند و با صحنه حرف بزند. در اصطلاح عامیانه کارآگاه، کسی است که درباره حوزه تخصص خود، بسیار می داند. شاید مهمتر از آن این است که یک کارآگاه همچنین آنچه را که همه نمی دانند، می داند و می تواند راههایی را که روشهای تحلیلی مورد استفاده آنها توسط طبیعت داده ها مقید شده، درک کند. بطور معمول کارآگاه کسی است که باید دانش کاربردی از ماهیت شواهد و مدارک فیزیکی را داشته باشد (بیابانی و مقیمی، ۱۳۹۴، ۱۰). کارآگاهیاران اطلاعات جنایی کارکنانی هستند که در گذر زمان هنر معماری اطلاعات (تجزیه و تحلیل اطلاعات بمنظور فرضیه سازی از طریق جانمایی اخبار و اطلاعات جمع آوری شده بوسیله کارکردهای اطلاعاتی (ستوده و عالیزاده، ۱۳۹۳، ۲۱۱)) و مهندسی یافته های پلیسی را کسب کرده و اصطلاحاً خبره این کار هستند و این افراد می توانند با دید و نگاه تخصصی به فرآیند تکوین رفتار مجرمانه، اطلاعاتی پیرامون سازمان جرم و جامعه مجرمین (مباشر، شریک، معاون و دیگر ایادی مجرم) را تشخیص داده و فرضیه سازی قوی برای شناسایی مجرمین داشته باشند که بخشی از موفقیت این افراد نیز به ذهن خلاق، پویا، منسجم، منظم و دقیق آنان بر می گردد.

اطلاعات جنایی به روشهای گوناگون، اشکال مختلف و از منابع متفاوت دریافت یا ارسال و نگهداری و ذخیره سازی و مدیریت می شوند. شبکه منابع و مخبرین، بایگانی



آگاهی، بانکهای اطلاعاتی درون و برون سازمانی، جامعه مجرمین حرفه ای و سابقه دار، زندان و تحت نظر گاههای موجود، شبکه های اینترنت و اینترنت، آگهی ها و جراید کثیر الانتشار و ... نمونه هایی از واحدهای عرضه و تأمین کننده اطلاعات جنایی در پلیس هستند. این منابع اطلاعات را به اشکال تصویری، متن و به صورت دادههای خام و پرورده و در رسانه های چند منظوره در اختیار کارآگاهیاران و کارآگاهان (مشتریان اطلاعات جنایی) قرار می دهند. اطلاعات از طریق فناوریهای پیشرفته اطلاعات و ارتباطات پشتیبانی می شوند و وظیفه کارآگاهیاران خلاق اطلاعات جنایی در حقیقت، نوآوری راهبردی در ایجاد؛ تهیه؛ سازماندهی؛ پردازش و گزارش دهی و دستیابی و انتقال و توزیع و نگهداری و ایمن سازی اطلاعات جنایی است (ستوده و عالیزاده، ۱۳۹۳، ۱۵۱-۱۵۰).

روشها و چگونگی استفاده از اطلاعات جنایی باید همراه با نقشه و ساختار اطلاعات تهیه شوند تا از پیش کارآگاهان و اعضای تیم پشتیبانی عملیات شناسایی شده و ساختار اقلام اطلاعاتی، ساختار گزارشهای آن مشخص و معین شوند. در روند پی جویی جرایم معماری و پیکربند های اخبار و اطلاعات وظیفه ای جدید کارآگاهیاران است. زیرا در آغاز شروع به پی جویی هر جرم، کارآگاهیاران و کارآگاهان پرونده در صحنه جرم با فرضیه سازی و ترسیم وضعیت وقوع جرم نسبت به معماری اطلاعات و یافته های پلیسی اقدام می کنند. بنابراین آنچه میتواند اساس نوآوری راهبردی اطلاعات جنایی (فکر و نگرش نوین) باشد، بهینه سازی کارکردهای اطلاعات جنایی، بازمهندسی رویکرد اطلاعات جنایی، بازساختاری نظام اطلاعات جنایی، بازطراحی گزارش دهی اطلاعات جنایی و اجرای آن بر طبق مأموریتها، عملیاتها و برنامه های عملیاتی کارآگاه (پلیس) است. معماری اخبار و اطلاعات با بهره گیری از راهبردهای نوآوری سبب می شود تا بهره وری اطلاعات افزایش یابد و برقراری ارتباطات اعضای تیمهای پی جویی جرایم بهینه شود. این به طور قطع، کارآگاهان و سرتیم های عملیات را برای تصمیم گیری بهتر و برنامه ریزی صحیح تر یاری می دهد تا اجرای مأموریتها، عملیاتها و وظایف کارآگاهی تسهیل شود (ستوده و

عالیزاده، ۱۳۹۳، ۱۴۷-۱۴۶) بنابراین هنر نوآوری راهبردی در اطلاعات جنایی آنست که با خلق راهبردهای نوآورانه در فرآیند ایجاد؛ تهیه؛ سازماندهی؛ پردازش، انتشار، دستیابی، انتقال و توزیع، نگهداری و ایمن سازی اطلاعات جنایی به کارآگاهان، بتواند علاوه بر کشف فرآیند تکوین رفتار مجرمانه (سازمان جرم)، نسبت به شناسایی مخفیگاه یا محل اختفای مجرمین برای دستگیری اقدام نماید.

تا کنون پژوهشهای بسیاری برای توصیف اثربخشی خلاقیت و نوآوری در کشف یا پیشگیری از جرایم توسط پژوهشگران مختلف انجام شده است که همگی نشانگر اثرگذاری کلان خلاقیت و نوآوری در پیشگیری و کشف جرم است. مانند، تأثیر خلاقیت و شیوه‌های نوآورانه دانش پلیسی در پیشگیری و کشف جرم (بیابانی و روح زاده، ۱۳۹۷) که معتقدند

خلاقیت و نوآوری در پیشگیری و کشف جرم موجب میشود پلیس بتواند نقش بسیار مهمی ایفا کند و موجب شود تا در رویارویی با تبهکاران با استفاده از شیوه‌های خلاقانه و نوآورانه، رسالت خویش را بطور اثربخش به انجام برساند. هوشمندیار (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان «توسعه مدیریت و نقش خلاقیت پلیس در نظم و امنیت عمومی» آورده است؛ بین موفقیت نقش توسعه مدیریت با صفات خلاقیت و شخصیتی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. بین موفقیت با صفات انگیزشی خلاقیت نیز رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

همچنین بین نقش توسعه مدیریت و خلاقیت با ابتکار توانایی سیستم پلیس، اعتماد به نفس و قاطعیت رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. حصار (۱۳۹۴) در پژوهشی با عنوان «نوآوریهای تکنولوژیکی در پیشگیری از جرم و حوزه پلیس» بیان می‌کند؛ استفاده از تکنولوژیهای جدید برای پیشگیری و کنترل جرم توسط پلیس ضروری است زیرا در صورت تمرکز بر یک حوزه، در راهبردهای دیگر پیشگیری از جرم ناکام خواهیم بود. هر جامعه ای نیازمند پلیسی است که از تکنولوژی بهره مناسبی ببرد. دلایل مختلفی نیز برای استفاده از تکنولوژی توسط پلیس در پیشگیری از جرم وجود دارد مانند پتانسیل تکنولوژی برای افزایش کارایی و تأثیر در عملکرد پلیس. ابراهیمی و همکاران (۱۳۹۴) در پژوهشی با



عنوان «جامعیت بخشی به مجموعه داده جرائم به منظور پیش بینی و شناسایی جرائم با استفاده از تکنیکهای داده کاوی» دریافتند که؛ استفاده از روشهای داده کاوی در شناسایی، پیش بینی و پیشگیری جرم و جنایت در کشور میتواند ثمرات نوآورانه ای به همراه داشته باشد. استفاده از ابزارها و الگوریتمهای داده کاوی ماهیت پیچیده داده های بزه بزهکاری و روابط نامحسوس میان دادهها را مدل کرده و الگوهای جرم را شناسایی، کشف و درصد پیشگیری برمی آید. ویسبارد^۱ و همکارانش (۲۰۱۶) پیشنهاد داد که نوآوریهای راهبردی، امور پلیسی را فراتر از شیوه های استاندارد و سنتی در دو بعد گسترش می دهد؛ یکی تنوع شیوه ها و دیگری سطح تمرکز که بر اساس این دو بعد میتوان روشهای نوآورانه و سنتی را محک زد. آدرلی و مسکرو^۲ و همکاران (۲۰۱۹) معتقد است تشخیص، پیش بینی و پیشگیری از وقوع جرائم با داده کاوی یک ایده جدید و نوآورانه است که بوسیله روشهای آماری، یادگیری ماشین، هوش مصنوعی، جرم شناسی، روانشناسی و فناوریهای پایگاه داده به ارمغان می آید. در تحقیقی توسعه ابزارهای پژوهشی که از قدرت محاسباتی به عنوان یک مکانیزم برای کمک به حل مسائل عظیم و حجیم جرم و جنایت بهترین استفاده را میکنند و نیازمند راهبردهای مختلفی برای تحقیقات هستند مصور ساخته شده است. موور^۳ (۲۰۱۲) در سال ۱۹۹۷، نوآوریهای پلیس را در این ۴ دسته مجزا دسته بندی کردند، برنامه ریزی، اجرایی، فنی و استراتژیک. این تقسیم بندیها مرز مشخصی برای تفکیک از هم ندارند و بهم پیوسته اند. نوآوری در برنامه ریزی، ایجاد روشهای عملیاتی جدید با استفاده از منابع سازمانی برای دستیابی به نتایج خاص است. نوآوریهای اجرایی، تغییراتی در چگونگی سازماندهی پلیس برای آمادگی انجام عملیات و برآورد دستاوردهای خود هستند. نوآوریهای فنی نیز به اکتساب یا بکارگیری برخی امکانات و ابزارها از قبیل؛ سلاحهای غیرمربار، دستگاههای بررسی DNA یا نرم افزارهای تهیه نقشه از مناطق جرم خیز بستگی دارد. نوآوریهای

1. weisburd

2. Adderley, & Musgrove,

3. Moor

راهبردی، بیان‌کننده تغییراتی اساسی در فلسفه کلی و جهت‌گیری سازمان است. (بیابانی، ۱۳۹۷، ۱۷) علیرضایی و تولایی (۱۳۸۸) در پژوهشی به موضوع ترغیب خلاقیت و نوآوری در میان کارکنان ناجا پرداخته و پیشنهاد می‌دهد ناجا با بکارگیری فنون و تکنیکهای ذکر شده در این پژوهش، روح خلاقیت و نوآوری را در کالبد خود بدمد و در این بین فرماندهان، کارکنان و کارشناسان سازمان بایستی همواره در جهت خلاقیت و نوآوری گام برداشته و همانطور که اشاره شد این امر مهم به صورت فرهنگ سازمانی در ناجا درآید. امیری (۱۳۸۸) به بررسی فناوریهای نوین اطلاعاتی و فرصتهای نوآورانه راهبردی در مواردی مانند پیشگیری و کشف جرم در محیط کاری ناجا می‌پردازد و نشان می‌دهد که این نوآوری در مواردی چون افزایش نقش اطلاعات در فرآیند کشف جرم و افزایش سرعت کشف جرم اثرگذار است.



براساس مطالب پیش‌گفته هدف پژوهش حاضر بررسی تعیین تأثیر نوآوری راهبردی در تمایل کارآگاهان بر بهره‌جویی از اطلاعات جنایی در تعقیب و کشف جرم است که به بررسی فرضیات زیر می‌پردازد:

۱) کارآگاهیاران خلاق نقش تعدیلگری در تأثیر نوآوری راهبردی در تمایل کارآگاهان بر بهره‌جویی از اطلاعات جنایی در تعقیب و کشف جرم دارد.

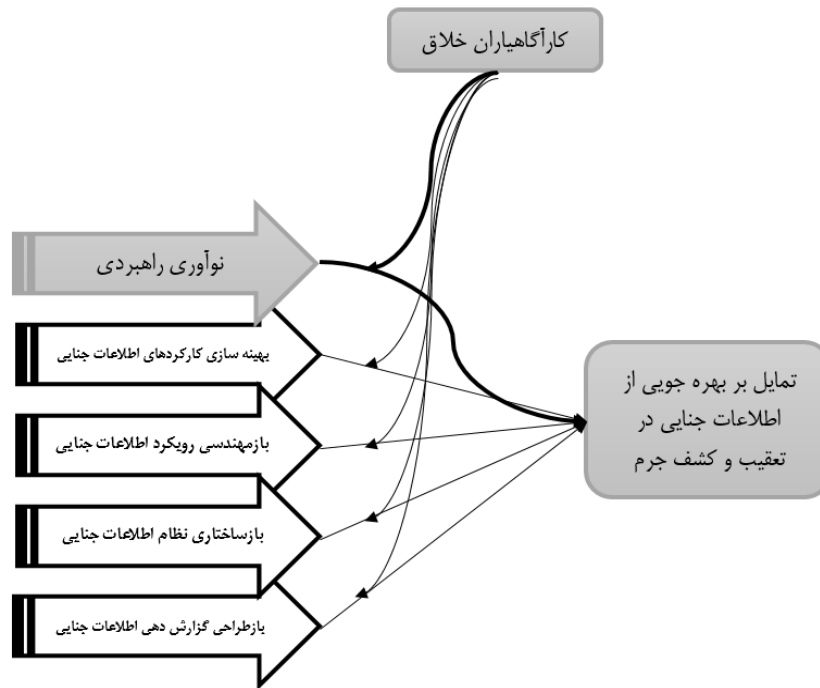
۲) بهینه‌سازی کارکردهای اطلاعات جنایی بر تمایل کارآگاهان بر بهره‌جویی از اطلاعات جنایی در تعقیب و کشف جرم با توجه به نقش تعدیلگر کارآگاهیاران خلاق تأثیر معنادار دارد.

۳) بازمهندسی رویکرد اطلاعات جنایی بر تمایل کارآگاهان بر بهره‌جویی از اطلاعات جنایی در تعقیب و کشف جرم با توجه به نقش تعدیلگر کارآگاهیاران خلاق تأثیر معنادار دارد.

۴) بازساختاری نظام اطلاعات جنایی بر تمایل کارآگاهان بر بهره‌جویی از اطلاعات جنایی در تعقیب و کشف جرم با توجه به نقش تعدیلگر کارآگاهیاران خلاق تأثیر معنادار دارد.

۵) بازطراحی گزارش دهی اطلاعات جنایی بر تمایل کارآگاهان بر بهره جویی از اطلاعات جنایی در تعقیب و کشف جرم با توجه به نقش تعدیلگر کارآگاهیاران خلاق تأثیر معنادار دارد.

مدل مفهومی پژوهش نیز براساس مبانی نظری و اهداف پژوهش به شکل زیر است؛



شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش (پژوهشگر ساز براساس اهداف و مبانی پژوهش)

روش پژوهش

پژوهش حاضر جزء پژوهشات توصیفی از نوع همبستگی است. همچنین از لحاظ گردآوری اطلاعات نیز جزو پژوهشهای پیمایشی (میدانی) است. در این پژوهش ۲ جامعه

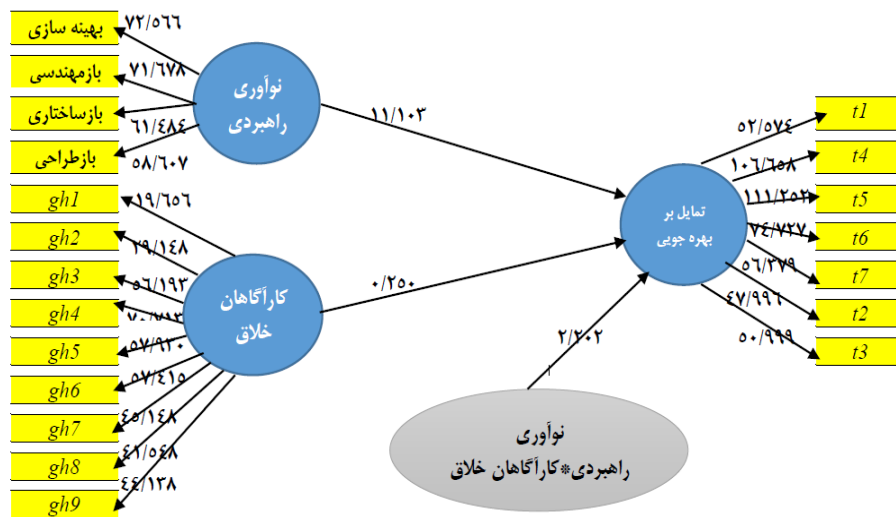
آماري داریم؛ کارآگاهیاران اطلاعات جنایی در سطح کشور که تعداد آنها برابر با ۹۰ نفر است، و مشتریان اطلاعات جنایی یا همان کارآگاهان (کارکنان آگاهی و تجسس) هستند که حجم آنها بیش از ۱۰۰۰۰ نفر بودند. حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران برای کارآگاهیاران اطلاعات جنایی ۷۳ نفر و مشتریان اطلاعات جنایی (کارآگاهان) ۳۸۴ نفر تعیین شد که با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای نمونه‌گیری شدند. پرسشنامه نوآوری راهبردی و کارآگاهیاران خلاق بین کارآگاهیاران اطلاعات جنایی در سطح کشور و پرسشنامه تمایل بر بهره‌جویی از اطلاعات جنایی، بین کارآگاهان پخش و بعد از تکمیل گردآوری شد. پرسشنامه نوآوری راهبردی با الگوگیری از پرسشنامه ابعاد و مولفه‌های اطلاعات جنایی که توسط قدرت آبادی و احمدی (۱۳۹۳) با پایایی ۰/۸۷۲ و پرسشنامه نقش اطلاعات جنایی در تعقیب و کشف جرم قتل که توسط ستوده و معظمی (۱۳۹۵) با پایایی ۰/۷۴ ساخته شده است بهره‌گیری و از ۴ خرده‌مقیاس؛ بهینه‌سازی، بازمهندسی، بازساختاری و بازطراحی نظام اطلاعات جنایی تشکیل شده است. همچنین برای سنجش تمایل به بهره‌جویی کارآگاهان از اطلاعات جنایی از یک پرسشنامه جداگانه با استفاده از نظرات یآوری و آقاخانی (۱۳۹۵) و برای سنجش کارآگاهیاران خلاق از پرسشنامه ۹ سؤالی برگرفته از تحقیقات چن و همکاران (۲۰۱۱) استفاده شد. در پژوهش حاضر برای بررسی روایی، از روایی محتوایی استفاده شده که به تأیید ۸ نفر از کارآگاهیاران برجسته اطلاعات جنایی و ۱۰ نفر از کارآگاهان برجسته کشف جرم رسیده است. برای بررسی پایایی پژوهش از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شده که نتایج آن در جدول (۱) گزارش شده است. برای تجزیه و تحلیل داده‌های گردآوری شده آمار توصیفی و استنباطی از نرم افزار smart PLS و SPSS استفاده شده است.

در پژوهش حاضر به منظور آزمون فرضیه‌ها از تجزیه و تحلیل حداقل مربعات جزئی استفاده شده است. در این پژوهش تحلیل عاملی تأییدی بر روی گویه‌های پرسشنامه صورت گرفت. تمامی سئوالات دارای بار عاملی بالای ۰/۵ و مقادیر معناداری بالای ۱/۹۶

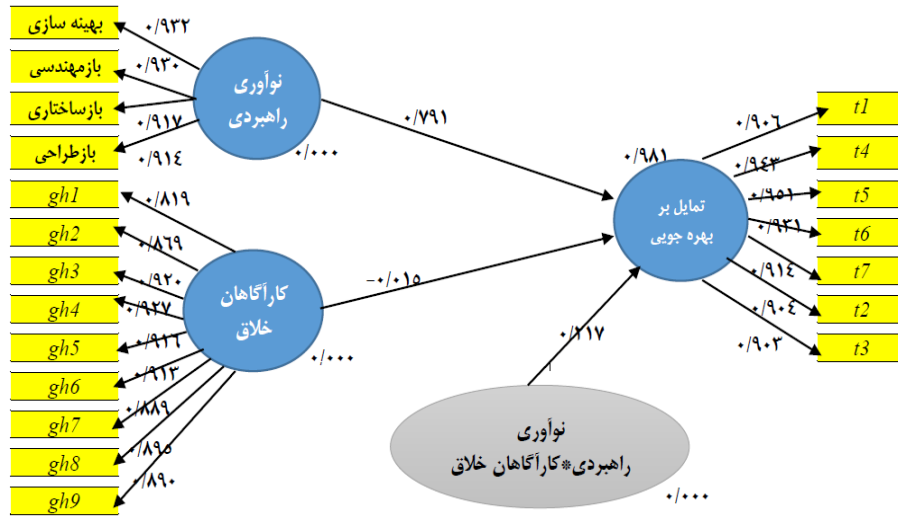
هستند و دقیقاً متغیرهای پیش بینی شده در پرسشنامه را اندازه گیری می کنند. در ادامه مدل اندازه گیری متغیرهای پژوهش را در دو حالت معناداری و ضرایب استاندارد مشاهده می-نمایید.

جدول ۱. ضریب آلفای کرونباخ برای متغیرهای پژوهش

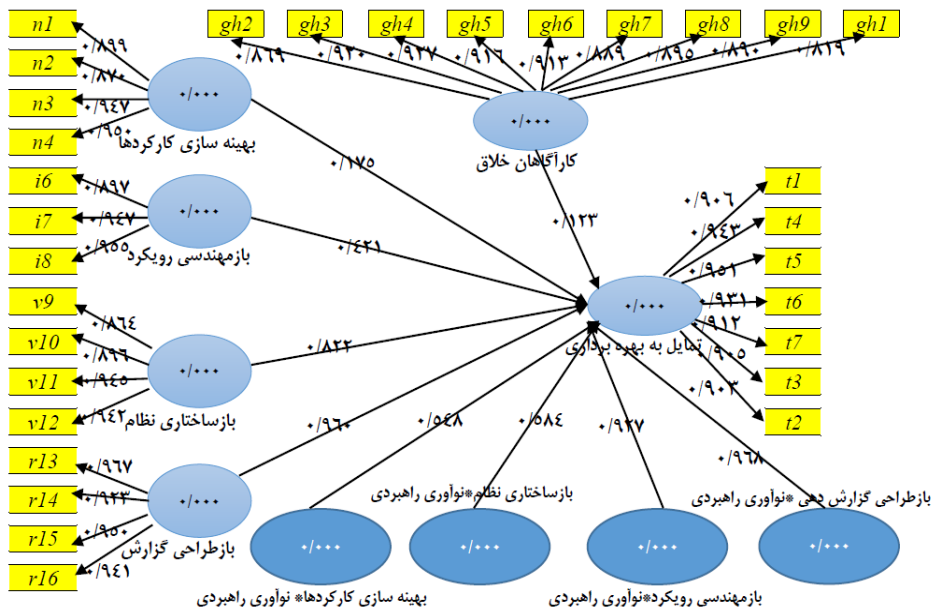
متغیر	ابعاد	تعداد گویه	آلفای کرونباخ
نوآوری راهبردی اطلاعات جنایی	بهینه سازی کارکردهای اطلاعات جنایی	۴	۰/۹۹۵
	بازمهندسی رویکرد اطلاعات جنایی	۳	۰/۹۹۹
	بازساختاری نظام اطلاعات جنایی	۴	۰/۹۹۷
	بازطراحی گزارش دهی اطلاعات جنایی	۴	۰/۹۹۷
کارآگاهان خلاق	***	۹	۰/۹۶۶
تمایل به بهره جویی	***	۷	۰/۹۶۷



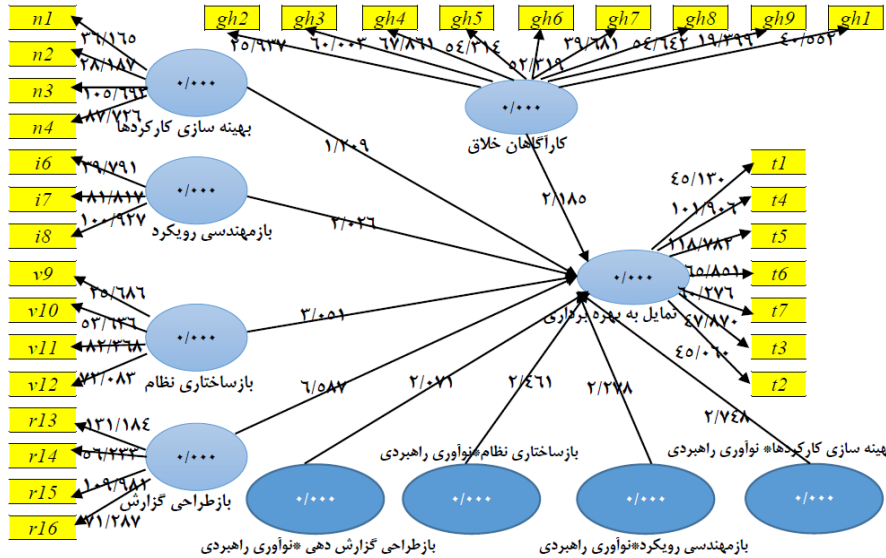
شکل ۲. مدل اندازه گیری اصلی در حالت معناداری کلی



شکل ۳. مدل اندازه گیری اصلی در حالت استاندارد



شکل ۴. مدل اندازه گیری فرعی در حالت استاندارد



شکل ۵. مدل اندازه گیری فرعی در حالت معناداری

برای بررسی برازش مدل در حداقل مربعات جزئی، از معیار کیفیت جهانی که توسط آماتو و همکاران در سال ۲۰۰۴ مطرح شد، استفاده می کنیم.

$$GOF = \sqrt{communality \times R^2}$$

جدول ۲. محاسبه برازش مدل درونی

متغیر	Communality	R ²
بازمهندسی رویکرد اطلاعات جنایی	۰/۸۷	۰/۹۹۷۲
تمایل به بهره جویی	۰/۸۴	
بازطراحی گزارش دهی اطلاعات جنایی	۰/۸۹	
کارآگاهیاران خلاق	۰/۷۹	
بازساختاری نظام اطلاعات جنایی	۰/۸۳	
شاخص برازش نیکویی	GoF= 0.61	

همانطور که در جدول (۲) مشاهده می‌نمایید، مقدار شاخص نیکویی برازش معادل ۰/۶۱ است که نشان از برازش کلی بالایی برای مدل ساختاری است. یعنی مدل درونی قدرت کافی برای آزمون فرضیات را دارد و نتایج آزمون را می‌توان به لحاظ آماری صد در صد قابل اتکا دانست.

آزمون فرضیه‌ها

براساس مدل درونی بدست آمده از آزمون فرضیه‌ها پژوهش، به بررسی تأیید یا رد فرضیه‌ها می‌پردازیم. برای تأیید یا رد فرضیه‌ها از ضریب معناداری آماره t استفاده می‌کنیم، چنانچه آماره t بیشتر از ۱/۹۶ یا کمتر از ۱/۹۶- (در سطح خطای ۰/۵٪) باشد فرضیه تأیید شده و رابطه معنادار بین دو متغیر پنهان حاصل می‌شود. همانطور که در جدول (۴) مشاهده می‌شود، ضرایب مسیر برای فرضیه اصلی و فرضیه‌های فرعی به ترتیب ۰/۲۱۷، ۰/۵۴۸، ۰/۹۶۸، ۰/۹۲۷ و ۰/۵۴۸ و مقدار t برای این پارامترها بیشتر از ۱/۹۶ محاسبه شده است، لذا تمامی فرضیه‌ها با ۰/۹۵ اطمینان تأیید می‌شوند.



جدول ۳. نتایج فرضیه های پژوهش

فرضیه	ضرایب مسیر	مقدار معناداری	آزمون فرضیه
کارآگاهیاران خلاق نقش تعدیلگری در تأثیر نوآوری راهبردی در تمایل کارآگاهان بر بهره جویی از اطلاعات جنایی در تعقیب و کشف جرم دارد.	۰/۲۱۷	۲/۲۰۲	تأیید
بهینه سازی کارکردهای اطلاعات جنایی بر تمایل کارآگاهان بر بهره جویی از اطلاعات جنایی در تعقیب و کشف جرم باتوجه به نقش تعدیلگر کارآگاهیاران خلاق تأثیر معنادار دارد.	۰/۵۸۴	۲/۴۶۱	تأیید
بازمهندسی رویکرد اطلاعات جنایی بر تمایل کارآگاهان بر بهره جویی از اطلاعات جنایی در تعقیب و کشف جرم باتوجه به نقش تعدیلگر کارآگاهیاران خلاق تأثیر معنادار دارد.	۰/۹۶۸	۲/۷۴۸	تأیید
بازساختاری نظام اطلاعات جنایی بر تمایل کارآگاهان بر بهره جویی از اطلاعات جنایی در تعقیب و کشف جرم باتوجه به نقش تعدیلگر کارآگاهیاران خلاق تأثیر معنادار دارد.	۰/۹۲۷	۲/۲۷۸	تأیید
بازطراحی گزارش دهی اطلاعات جنایی بر تمایل کارآگاهان بر بهره جویی از اطلاعات جنایی در تعقیب و کشف جرم باتوجه به نقش تعدیلگر کارآگاهیاران خلاق تأثیر معنادار دارد.	۰/۵۴۸	۲/۰۷۱	تأیید

p<0.001 :***, p<0.01 :**, p<0.05 :*

بحث و نتیجه گیری

تنوع، تعدد، پیوستگی و سازمان یافتگی جرائم ارتكابی توسط مجرمین حرفه ای در دهه اخیر و شرایط حاکم ناشی از توسعه اطلاعات و ارتباطات و گستردگی بکارگیری روشهای علمی و فنی توسط مجرمین و دستیابی تبهکاران به امکانات و ابزارهای مختلف تسهیل کننده در وقوع جرم، مقابله جدی و موثر کارآگاهان را می طلبد. اما این امر با وجود وسعت جغرافیایی کشور، گستردگی ماموریتهای کارآگاهان و بروز جرائم مختلف،

بدون مجهز بودن کارآگاهان به ابزارهای نوین کشف جرم و همچنین امکان دستیابی به نوآوریهای راهبردی اطلاعات جنایی توسط کارآگاهیاران خلاق امکانپذیر نیست. توانمندیهای کارآگاهیاران خلاق و انتقال نوآوریهای راهبردی اطلاعات جنایی به کارآگاهان در تعقیب و کشف جرم، از مقتضیاتی است که در جهت تعالی امنیت اجتماعی پیگیری می شود و این مهم از دغدغه های اجتناب ناپذیر مسئولین پلیس آگاهی به عنوان حرفه ای ترین نهاد کشف و تعقیب جرم است.

براساس نتایج محاسبات و تجزیه و تحلیل یافته های آماری مربوط نشان می دهد؛ کارآگاهان خلاق نقش تعدیلگری در تأثیر نوآوری راهبردی بر تمایل کارآگاهان به بهره جویی از کارکردهای اطلاعات جنایی دارد. به سخن دیگر هر قدر کارآگاهیاران اطلاعات جنایی خلاقیت و نوآوری بیشتری در نوآوریهای راهبردهای اطلاعات جنایی داشته باشند به همان میزان کارآگاهان تمایل بیشتری برای بهره جویی از اطلاعات جنایی در تعقیب و کشف جرم دارند. این یافته با نتایج پژوهشهای قبلی از جمله تاکسمن و همکارانش (۲۰۱۵) و حتی ولش (۲۰۱۲) دارای یک ماهیت است چراکه هر دو یافته اظهار می دارند؛ هر جامعه ای نیازمند پلیسی است که از نوآوری راهبردی بهره مناسی ببرد. دلایل مختلفی نیز برای استفاده از این نوآوری راهبردی توسط پلیس در پی جویی و پیشگیری از جرم وجود دارد مانند پتانسیل نوآوری راهبردی برای افزایش کارایی و تأثیر در عملکرد پلیس. به عنوان مثال نوآوری راهبردی اطلاعات جنایی، توانایی ما برای ذخیره و پردازش حجم عظیمی از اطلاعات و توانایی ما در درک مسائل را افزایش داده است. همچنین دسترسی ما به انواع داده های ضروری را نیز آسان نموده است؛ اما همچنان حفظ ارزشهای دموکراتیک در سیستم عدالت کیفری زیر نظر قانون، از اهمیت بالایی برخوردار است. به عنوان مثال استفاده از DNA در پرونده های بی ضرر، واضح و آشکار است و به عنوان پاسخی برای استفاده از ضبط ویدئویی برای کنترل جامعه مطرح می شود. (تاکسمن و همکاران، ۲۰۱۵، ۶۱) همچنین

احساس عمومی آنست که نوآوری های پلیس در پی جوئی و پیشگیری از جرائم و رفع نگرانی های جامعه موثر است (بابایی و رستمی غازانی، ۱۳۹۲، ۲۱۹).

تجزیه و تحلیل یافته های پژوهش مشخص نمود بهینه سازی کارکردهای اطلاعات جنایی بر تمایل کارآگاهان به بهره جویی از اطلاعات جنایی با توجه به نقش تعدیلگری کارآگاهان خلاق تأثیر معنادار دارد. یافته اخیر پژوهش تداعی کننده یافته های پژوهشگران سابق از جمله حصاری (۱۳۹۴) و استروشن^۱ (۲۰۱۷) است که اذعان دارند نوآوریهای تکنولوژی نرم شامل استفاده از اطلاعات به عنوان استراتژی برای پیشگیری از جرم (مثل ابزارهای ارزیابی تهدید و ابزارهای ارزیابی خطر) و بهبود عملکرد پلیس (مثل فناوری پیش بینی پلیس و ضبط ویدئو در اتومبیل پلیس) هستند. نوآوری های تکنولوژی نرم شامل برنامه های نرم افزاری جدید، سیستمهای طبقه بندی، تکنیکهای تحلیل جرم، اشتراک گذاری دادهها و یکپارچه سازی سیستمها هستند.

بر اساس تجزیه و تحلیل یافته های پژوهش؛ بازمهندسی رویکرد اطلاعات جنایی بر تمایل کارآگاهان به بهره جویی از اطلاعات جنایی در تعقیب و کشف جرائم با توجه به نقش تعدیلگر کارآگاهان خلاق تأثیر معنادار دارد. یافته مذکور با یافته های پژوهشهای سابق مانند براگا و ویزبورد^۲ (۲۰۱۷) همگن است. بر این اساس بکارگیری نوآوری در بهره جویی از یافته های اطلاعاتی میتواند از رخ دادن جرم پیشگیری کرده و رابطه خود را با جوامع که در ان ایفای وظیفه می کند را بهبود بخشد. همچنین یافته موصوف تداعی کننده پیش بینی- های کوگان و فریدل^۳ (۲۰۰۴) است که بر این باور بودند پلیس به همکاری با پژوهشگران برای درک بهتر مسایل مجرمانه، رفتار پلیس و موضوعات ساختاری در ساختار خویش ادامه خواهد داد. این همکاری به پلیس کمک خواهد کرد تا برای تبدیل شدن به یک نهاد موثر،

1 . Stroshine

2 . Braga & Weisburd

3 . Skogan and Frydl



منصف، کارآ و مسئول در سده ۲۱ روشهای خویش را اصلاح نموده و از نوآوریهای راهبردی بهره جویی کند.

تجزیه و تحلیل یافته های پژوهش نشان داد بازساختاری نظام اطلاعات جنایی بر تمایل کارآگاهان به بهره جویی از اطلاعات جنایی در تعقیب و کشف جرائم با توجه به نقش تعدیلگر کارآگاهان خلاق تأثیر معنادار دارد. این یافته پژوهش همس با استنتاج پژوهش وایت و ردی^۱ (۲۰۱۹) و ولش و دوستانش^۲ (۲۰۱۶) است که معتقدند سیستم اصلاح سازمانی به تعداد نواحی مرتبط با کشف جرم بسیار مفید خواهد بود. همچنین یافته معنونه با پیش بینی مور و همکارانش^۳ (۲۰۰۶) که معتقد بودند در دو دهه بعدی (۲۰۰۰ تا ۲۰۲۰) اداره ویژه پلیس به نادینه کردن روشهای نوآورانه از راه اصلاحات اداری در سازمانها و رشد و توسعه مجموعه راهبردهای متناسب با ماهیت مسایل مجرمانه موجود در محلات تحت نظارت خویش ادامه دهند، منطبق است.

تجزیه و تحلیل یافته ها نشان می دهد بازطراحی گزارش دهی اطلاعات جنایی بر تمایل کارآگاهان به بهره جویی از اطلاعات جنایی در تعقیب و کشف جرائم با توجه به نقش تعدیلگر کارآگاهان خلاق تأثیر معنادار دارد. این یافته نیز با یافته های آلپرت و همکارانش^۴ (۲۰۱۸) و حتی براگا^۵ (۲۰۱۶) همسو است که بیان داشته اند؛ تا زمانی که انواع تکنولوژیهای خاص مورد نیاز یک سازمان تا سازمانی دیگر با یکدیگر متفاوت بود، بیشترین تکنولوژیهای مورد نیاز مشترک به شرح زیر بودند: مراکز داده تلفن همراه و لپ تاپها که توسط سیستمهای گزارش دهی خودکار دنبال میشدند، سیستمهای مدیریت ضبط داده، رایانه‌های شخصی، سیستمهای اعزام به کمک رایانه و سیستمهای تشخیص اثر انگشت.

1 . White and Ready
 2 . WELSH and FARRINGTON
 3 . Moore & Sparrow and Spelman
 4 . ALPERT, SMITH, KAMINSKI, FRIDELL, MACDONALD, AND KUBU
 5 . BRAGA

یافته های این پژوهش علاوه بر نوآوری در بیان فرآیند بهره جویی از اطلاعات جنایی در تعقیب و کشف جرائم توسط کارآگاهان از طریق نقش مثبت و میانجی کارآگاهیاران خلاق با یافته های پژوهشهای پیشین مانند ویسارد (۲۰۱۴)، بیابانی و روح زاده (۱۳۹۷) و موور و همکاران (۲۰۰۷) که نقطه مشترک و عطف پژوهشهای خود را پیرامون نوآوریهای راهبردی، امور پلیسی را فراتر از شیوه های استاندارد و سنتی در دو بعد گسترش می دهد؛ یکی تنوع شیوه ها و دیگری سطح تمرکز که بر اساس این دو بعد میتوان روشهای نوآورانه و سنتی را محک زد و خلاقیت و نوآوری در پیشگیری و کشف جرم موجب میشود پلیس بتواند نقش بسیار مهمی ایفا کند و موجب شود تا در رویارویی با تبهکاران با استفاده از شیوههای خلاقانه و نوآورانه، رسالت خویش را بطور اثربخش به انجام برساند؛ همخوانی داشته و آنها را به نحو غیرمستقیم تأیید می نماید. نقطه مشترک تمامی این پژوهشها اینست که تقریباً تمامی کارآگاهان و افسران تحقیق معتقدند طراحی و اجرای عملیاتهای اطلاعاتی پلیسی در روند پی جویی جرایم و مقابله با مجرمان نقش مهمی را ایفا می کند. اندیشه استفاده بهره گیری از شیوه های پیشرفته اطلاعاتی میتواند تأثیر بسیار مثبتی در توسعه و تقویت اقتدار پلیس آگاهی برای مقابله با جرم و مجرم داشته باشد. استفاده از اهرم نوآوری راهبردی اطلاعات جنایی دارای اجزای ترکیبی است که باید به آنها توجه داشت (ستوده و عالیزاده، ۱۳۹۳، ۱۸۷). بنابراین و باتوجه به اینکه جهان امروز در حال توسعه و ورود به عصری است که به آن عصر اطلاعات و تکنولوژی، و به سازمانهای استفاده کننده از آن سازمانهای پیشرفته اطلاعاتی گفته می شود. به تبع این پیشرفتها، مجرمان و متهمین نیز حرفه ای تر شده، و جرایم نوپایی بروز یافته اند. مجرمان طوری عمل می کنند که یا ردی از آن در صحنه های جرم پیدا نشود و یا در صورت نمایان سازی آثار توسط کارشناسان امر، درصد نتیجه گیری پلیس برای ردگیری و دستگیری مجرمان و متهمان به صفر میل کند. ارزش ریالی پرونده ها، به میلیاردها کشیده شده است و یا به ارزش جان و کرامت و عزت انسانها لطمه وارد می کند. همه این مسایل می طلبد که مبارزه با جرایم با شتاب پیش

رفته و نوآوری شگرف در آن بوجود آید. یعنی توقع مردم از پلیس روز به روز افزون تر می شود و اینجاست که نوآوری راهبردی اطلاعات جنایی برای مبارزه با سازمان جرم و جامعه مجرمین بصورت علنی احساس می شود و نقش میانجی کارآگاهیاران خلاق و نوآور اطلاعات جنایی برای بهره جویی کارآگاهان از اطلاعات جنایی در تعقیب و کشف جرم ظهور پیدا می کند.

دامنه نوآوری راهبردی در زمینه اطلاعات جنایی، نه تنها به تهیه اطلاعات و برقراری ارتباطات لازم بین اطلاعات مکتسبه محدود نمی شود؛ بلکه روند آن به موفقیت و شکست مأموریتها و عملیاتهای پلیسی کارآگاهان نیز گسترش پیدا می کند. از اینرو لازم است که مدیریت عالی پلیس آگاهی در این سیاست گذاری نقش آفرین باشند. تعریف نقشه و ساختار معماری اطلاعات شامل تهیه و ترسیم تصویری از چگونگی ایجاد، پردازش، ترکیب و یکپارچه سازی اطلاعات با استفاده از یافته های پی جویی جرایم در روند مبارزه با سازمان جرم و جامعه مجرمین است. براین پایه و براساس یافته های پژوهش و در جهت ارتقاء نقش نوآوریهای راهبردی در بهره جویی کارآگاهان از اطلاعات جنایی در تعقیب و کشف جرم با نقش تعدیل گری کارآگاهان خلاق پیشنهاد می شود که مسئولیت پلیس آگاهی ضمن اهتمام جدی به ایجاد و بنیاد نوآوری راهبردی در رویکرد، کارکرد، نظام و گزارش دهی اطلاعات جنایی؛ گام های موثری را در جهت تحقق مراتب زیر بردارند:

- ۱- بازمهندسی رویکرد اطلاعات جنایی از طریق تهیه زیرساختهای سرمایه گذاریهای اطلاعاتی در حیطه مبارزه با سازمان جرم و جامعه مجرمین و ارتقاء توان اشراف اطلاعاتی بر فرآیند جرم زایی مجرمین، جرم خیزی مناطق و محلات، جرم پروری نقطه تلاقی مجرمین؛
- ۲- بهینه سازی کارکردهای اطلاعات جنایی از طریق توسعه و تقویت ابزار پنهان جمع آوری؛ بکارگیری کارآگاهیاران خلاق، شناسایی جغرافیای جرم و مجرم، تجهیز تحت نظرگاه، زندان و محل ملاقات متهمین و مجرمین به فناوریهای نوین پلیسی؛

- ۳- بازساختاری نظام اطلاعات جنایی از طریق تنظیم راهبردهای کارگر کلان و تهیه سیاستها، خط مشی اطلاعاتی با ضمانت اجرایی لازم؛
- ۴- بازطراحی گزارش دهی اطلاعات جنایی از طریق تسهیل در یکپارچه سازی اطلاعات جنایی و تعیین ارزش اطلاعات و میزان حیاتی بودن آن در تصمیم گیری کارآگاهان با تعیین سطح ویژگی و اختصاصی بودن اطلاعات شامل کمیت، کیفیت و خصوصی یا عمومی بودن اطلاعات؛

منابع و مآخذ

- آقای فیشانی، تیمور. (۱۳۹۵). *خلاقیت و نوآوری در انسانها و سازمانها*. تهران: انتشارات ترمه، چاپ هفتم.
- ابراهیمی، مجیب؛ میرروشندل، سید ابوالقاسم و آقای، جان احمد. (۱۳۹۴). جامعیت بخشی به مجموعه داده جرائم به منظور پیش بینی و شناسایی جرائم با استفاده تکنیک داده کاوی. *فصلنامه صنایع الکترونیک*، ۶(۴)، ۵-۱۲.
- احمدپور داریانی، محمود و مقیمی، محمد. (۱۳۹۰). آموزش کارآفرینی در کسب و کارهای کوچک و متوسط ایران: نیازها و راهکارها. *فصلنامه توسعه کارآفرینی*، ۴(۱۱)، ۲۰۷-۲۴۵.
- بابایی، جابر و رستمی غازانی، امید. (۱۳۹۲). نوآوریهای پلیس و پیشگیری از جرم (درسهایی از تحقیقات پلیس در بیست سال گذشته). *فصلنامه مطالعات پیشگیری از جرم*، ۸(۲۶)، ۲۰-۱۹۷.
- بیابانی، غلامحسین. (۱۳۹۷). ماهیت پلیس جامعه محور؛ روزنامه ایران، ۲۴(۶۷۷)، ۱۷.
- بیابانی، غلامحسین و روحزاده، روح اله. (۱۳۹۷). تأثیر خلاقیت و شیوه های نوآورانه دانش پلیسی در پیشگیری و کشف جرم؛ *فصلنامه ابتکار و خلاقیت در علوم انسانی*، ۷(۴)، ۱۴۳-۱۷۸.
- بیابانی، غلامحسین و مقیمی، محمدرضا. (۱۳۹۴). «جایگاه کارآگاه در کشف جرم. *فصلنامه کارآگاه*، ۸(۳۱)، ۷-۱۵.

پیرخانفی، علیرضا. (۱۳۹۰). خلاقیت، مدیریت و کارآفرینی. فصلنامه خلاقیت و نوآوری، ۳(۹)، ۴۰-۵۰.

تسبیح سازان، رضا. (۱۳۹۰). روانشناسی رشد و خلاقیت و ارتباط آن با شخصیت و هوش، فصلنامه رهیافت، ۷(۲۶)، ۱۷-۳۰.

تولایی، روح الله و علیرضایی، ابوتراب. (۱۳۸۸). ترغیب خلاقیت و نوآوری در میان کارکنان سازمان، دوماهنامه توسعه انسانی پلیس، ۵(۱۶)، ۳۷-۶۰.

حجازی، سیدرضا و سمانه دیوسالار. (۱۳۹۴). به کارگیری پارادایم نوآوری باز در جهت ارتقاء توان رقابتی شرکتهای دانش بنیان. چهارمین ملی کنفرانس مهندسی و مدیریت نوآوری، تهران: بنیاد پژوهشی علوم خلاقیت شناسی، تریز و مهندسی و مدیریت نوآوری، قابل دسترسی در:

https://www.civilica.com/Paper-ICIC04-ICIC04_077.html

حصاری، رضا. (۱۳۹۴). نوآوریهای تکنولوژیکی در پیشگیری از جرم و حوزه پلیس(مروری بر تحقیق در زمینه پیاده اسزی و برخورد). فصلنامه دانش انتظامی خراسان شمالی، ۲(۵)، ۱۱۳-۱۳۸.

خلعتبری، جواد و سهیلی پور، فاطمه زهرا. (۱۳۹۶). بررسی رابطه جو عاطفی خانواده با خلاقیت دانش آموزان دختر پایه پنجم ابتدایی شهرستان اصفهان؛ فصلنامه ابتکار و خلاقیت در علوم انسانی، ۷(۶)، صص ۱۶۷-۱۸۸.

دلاور، علی؛ پرینچی، معصومه و فرخی، نورعلی. (۱۳۹۸). نقش سلامت روان در رفتارهای خلاقانه دانش آموزان شهر تهران؛ فصلنامه ابتکار و خلاقیت در علوم انسانی، ۸(۴)، ۱۵۳-۱۷۰.

سام خانیان، محمد ربیع. (۱۳۹۴). خلاقیت و نوآوری در سازمان آموزشی. تهران: انتشارات اسپند هنر، چاپ سوم.

ستوده گندشمین، مجتبی و عالیزاده، موسی. (۱۳۹۳). مقدمه‌ای بر اطلاعات جنایی. تهران: نشر کارآگاه، چاپ اول.

ستوده گندشمین، مجتبی و نظری، غلامحسین. (۱۳۹۳). تعقیب و کشف جرایم سازمان یافته فراملی با رویکرد اطلاعات جنایی در کنوانسیونهای بین المللی. فصلنامه کارآگاه، ۸(۲۹)، ۹۱-۱۱۳.

ستوده گندشمین، مجتبی و معظمی، شهلا. (۱۳۹۴). تعقیب و کشف جرم قتل با تأکید بر قاتلان ناشناس و متواری با رویکرد اطلاعات جنایی در قوانین کیفری. فصلنامه کارآگاه، ۹(۳۳)، ۲۴-۴۴.

- سرعتی آشتیانی، نرجس. (۱۳۹۶). نوآوری استراتژیک. فصلنامه مدیریت منابع انسانی در صنعت نفت، ۹(۳۴)، ۱۴۳-۱۶۹.
- سعیدی؛ علی اصغر؛ عزیزی مهر، خیام؛ طوسی، ندا؛ تمیزی فر، ریحانه. (۱۳۸۹). سنجش سرمایه اجتماعی و ارتباط آن با نوآوری (مطالعه موردی واحد تندر ایران خودرو). فصلنامه توسعه کارآفرینی، ۳(۹)، ۱۳۱-۱۵۵.
- طالبیان، حسین. (۱۳۹۱). تبیین فرآیند تشکیل ابراطلاعاتی پلیس در کشف جرم. فصلنامه کارآگاه، ۵(۱۹)، ۱۲۶-۱۵۷.
- فکور، بهمن؛ انصاری، محمد تقی. (۱۳۸۸). مطالعه عوامل بازدارنده و انگیزشی برای نوآوری در بنگاههای کوچک منتخب ایران. فصلنامه توسعه کارآفرینی، ۱(۴)، ۳۵-۶۹.
- قدرت آبادی، محمدحسن و احمدی، حمزه. (۱۳۹۳). اولویت بندی ابعاد و مولفه های اطلاعات جنایی در کشف سرقت خودرو. فصلنامه پژوهش های اطلاعاتی و جنایی، ۱۰(۱)، ۱۰۵-۱۲۳.
- ملاحسینی، علی؛ برخوردار، بابک. (۱۳۹۶). بررسی رابطه بین مهارتهای خود مدیریتی و نوآوری کارکنان در سازمانهای استان کرمان. پژوهش نامه علوم انسانی و اجتماعی، ۷(۲۷)، ۹۷-۱۱۱.
- مهرآرا، اسدالله و خوشدل مفیدی، مراد. (۱۳۹۴). خلاقیت فردی رهگشای کارآفرینی؛ کنفرانس جهانی افقهای نوین در علوم انسانی، آینده پژوهی و توانمندسازی، گروه پژوهش شرکت ایده بازار صنعت سبز، ۱-۱۴.
- نجفی ابرند آبادی، علی حسین و هاشم بیگی، حمید. (۱۳۹۰). دانشنامه جرم شناسی؛ تهران: انتشارات دانشگاه شهید بهشتی، چاپ هفتم.
- نیاز آذری، کیومرث؛ بریمانی، ابوالقاسم؛ حاجی قلیخانی، بی بی سعیده. (۱۳۹۰). بررسی نقش مدیریت دانش بر خلاقیت دبیران در مدارس متوسطه. فصلنامه مدیریت، ۷(۲۱)، ۸۷-۹۸.
- نوع پسند اصیل، سید محمد؛ رمضانپور، اسماعیل؛ عطاری اصل، پیمان. (۱۳۹۵). تأثیر قابلیت بازاریابی، نوآوری و یادگیری بر عملکرد سازمان (مطالعه موردی پتروشیمی تبریز). فصلنامه مدیریت بهره وری، ۹(۳۶)، ۹۵-۱۲۴.
- یاوری، امیرحسین و آقاخانی، جعفر. (۱۳۹۵). اطلاعات جنایی و نقش آن در جرم یابی، فصلنامه دانش انتظامی لرستان، ۲(۱۴)، ۴۹-۷۰.

هوشمندیار، نادر. (۱۳۹۵). توسعه مدیریت و نقش خلاقیت پلیس در نظم و امنیت عمومی. فصلنامه *ابتکار و خلاقیت در علوم انسانی*، ۵(۴)، ۹۷-۱۲۰.

وبستر، مریم. (۲۰۱۸). *فرهنگ لغت دانشگاهی مریم وبستر؛ نشر کم‌ریام وبستر*، نسخه الکترونیکی، چاپ یازدهم.

- Alpert, G., Smith, M., Kaminsky, R., Feridell, L., Macdinald, J. @ Kubu, B. (2018). "Police use of force, tasers and other less-lethal weapons" NIJ Research in Brief 1-19 (May, 2011). Washington, D.C.: U.S. Department of Justice, Office of Justice Programs, National Institute of Justice.
- Brage, A. (2006). "Policing crime hot spots" in B. Welsh and D. Farrington, eds. *Preventing Crime: What works for Children, Offenders, Victims, and Places*, 179-193. Great Britain: Springer.
- Welsh, B.C. and Farrington, D.P. (2004). Surveillance for crime prevention in public space: Results and policy choices in Britain and America. *Criminology & Public Policy*, 3, p. 497-526.
- Stroshine, M. (2015). "Information technology innovations in policing". In R. Dunham and G. Alpert, eds., *Critical issues in policing* (5th ed.) Longrove, Il.: Waveland Press.
- Taxman, F., Byrne, J. & Pattavina, A. (2005). "Racial Disparity and the Legitimacy of the Criminal Justice System: Exploring Consequences for Deterrence" *Journal of Health Care for the Poor and Underserved* 16, p. 57- 77.
- Braga, A. & Weisburd. David L. (2017). *"Police Innovation and Crime Prevention: Lessons Learned from Police Research over the Past 20 Years"* New York: McGraw-Hill.
- Moore, M., M. Sparrow, and W. Spelman. (1997). *"Innovations in Policing: From Production Lines to Job Shops."* In A. Altshuler and R. Behn(eds.), *Innovations in American Government: Challenges, Opportunities, and Dilemmas*. Washington, DC: Brookings Institution Press.
- Skogan, W. and K. Frydl (eds). (2004). *Fairness and Effectiveness in Policing: The Evidence. Committee to Review Research on Police Policy and Practices*. Committee on Law and Justice, Division of

- Behavioral and Social Sciences and Education. Washington, DC: The National Academies Press.
- Wonglimpiyarat, J. (2014). "The Use of Strategies in Managing Technological Innovation". *European Journal of Innovation Management*, 7(3): 229-250.
- Kuratko, Donald F. & Hodgetts, Richard M. (2001). *Entrepreneurship: A contemporary approach*, 5th Ed., Harcourt College Publisher.
- Business Council of Australia. (2013). *Managing the Innovating enterprise*, Melbourne, BCA.
- Jones, N. (2013). "Competing after radical technological change: The significant of product line management strategy", *Strategic Management Journal*, 24, pp.1265- 1287.
- Scott, S. G., & Bruce, R. A. (2014). "Determinants of innovative behavior: a path model of individual innovation in the workplace", *Academy of Management Journal*, 37 (3), pp. 580-607.
- Markides ,C. and C. D. Charitou (2010). "Responses to Disruptive Strategic Innovation. " *MIT Sloan Management Review*, 44(2) Winter: 55-63.
- Weisburd, D., Farrington, D. P., & Gill, C. (2016). *Conclusion: what works in crime prevention revisited? In What Works in Crime Prevention and Rehabilitation* (pp. 311-326). Springer publications, New York, NY.
- Marquids, F., Ganz, A., McKie, S. (2019), "The Structure of Narrative: *The Case of Film Scripts, Pattern Recognition*", No. 42, PP. 302 –312.
- Moor, P. (Ed.). (2012). *Design Against Crime: Crime Proofing Everyday Products*. Lynne Rienner Publishers.
- Gebauer, H. ,Worch, H & Truffer, B (2012). Absorptive capacity, learning processes and combinative capabilities as determinants of strategic innovation, *European Management Journal*, 30, 57– 73.
- Chen, F., Hope, O.K., Li, Q., Wang, X. (2011). Financial Reporting Quality and Investment Efficiency of Private Firms in Emerging Markets. *The Accounting Review*, 86 (4): 1255–1288.

White, M. and Ready, J. (2019). Examining fatal and nonfatal incidents involving the TASER: Identifying predictors of suspect death reported in the media. *Criminology and Public Policy*, 8(4):863-889.

